

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/34/2022
Identifikačné číslo spisu:	3120201566
Dátum vydania rozhodnutia:	23.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:3120201566.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu KOGAL STEEL, s.r.o., so sídlom Mierová 94, Humenné, IČO: 47 040 181, proti žalovanému MAKS-D, s.r.o., so sídlom M. R. Štefánika 1, Nováky, IČO: 36 332 534, zastúpenému Advokátska kancelária NIŽNÍK & Partners, s.r.o., so sídlom Žižkova 4E, Košice, IČO: 47 244 488, o určenie pohľadávky, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 22Cbi/1/2020, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8CoKR/4/2021-125 zo dňa 19. júla 2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalovaného o d m i e t a .

II. Žalobcovi nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 22Cbi/1/2020-81 zo dňa 16. decembra 2020 určil v prvom výroku, že pohľadávka žalobcu uplatnená v súhrnnej prihláške nezabezpečených pohľadávok zo dňa 17. decembra 2019 do reštrukturalizačného konania na majetok úpadcu MAKS-D, s.r.o., so sídlom M. R. Štefánika 1, Nováky, IČO: 36 332 534, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 40R/1/2019 (ďalej aj „úpadca“ alebo „žalovaný“), evidovaná v zozname pohľadávok pod poradovým číslom 409/2, v celkovej výške 15 357,53 eura, je čo do právneho dôvodu, vymáhateľnosti a výšky oprávnená.

Druhým výrokom určil, že pohľadávka žalobcu uplatnená v súhrnnej prihláške nezabezpečených pohľadávok zo dňa 17. decembra 2019, evidovaná v zozname pohľadávok pod poradovým číslom 409/2, v celkovej výške 5 255,10 eura, je čo do právneho dôvodu, vymáhateľnosti a výšky oprávnená. Tretím výrokom určil, že pohľadávka žalobcu uplatnená v súhrnnej prihláške nezabezpečených pohľadávok zo dňa 17. decembra 2019, evidovaná v zozname pohľadávok pod poradovým číslom 410/3, v celkovej výške 2 522,50 eura, je čo do právneho dôvodu, vymáhateľnosti a výšky oprávnená. Posledným výrokom priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplynulo, že pohľadávky boli pôvodne, pred

povolením reštrukturalizácie žalovaného, uplatnené v upomínacom konaní a po podaní odporu voči platobnému rozkazu v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 5Cb/8/2019. Žalobca namietal účinnosť popretia týchto pohľadávok, majúť za to, že k popretiu pohľadávok nedošlo v zákonnej lehote, poukazujúc na ustanovenie § 124 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej aj „ZKR“), nakoľko k popretiu pohľadávok zo strany správcu došlo dňa 10. februára 2020, a podľa žalobcu táto lehota uplynula už dňa 7. februára 2020.

3. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že Okresný súd Banská Bystrica vydal v upomínacom konaní vedenom pod sp. zn. 20Up/244/2019 dňa 25. marca 2019 platobný rozkaz, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 19 534,79 eura s 9 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 12 544,85 eura od 2. septembra 2018 do zaplatenia, zo sumy 4 722,90 eura od 17. septembra 2018 do zaplatenia, zo sumy 2 267,04 eura od 17. septembra 2018 do zaplatenia, nahradiť trovy konania alebo podať v lehote 15 dní od doručenia platobného rozkazu odpor.

4. Súd prvej inštancie prioritne skúmal aktívnu a pasívnu vecnú legitimáciu žalobcu a žalovaného, konštatujúc, že aktívna vecná legitimácia žalobcu a pasívna vecná legitimácia žalovaného je daná, nakoľko žalobca je veriteľom popretej pohľadávky prihlásenej do reštrukturalizácie dlžníka a žalovaný je dlžníkom v predmetnej reštrukturalizácii. Následne zisťoval dodržanie prekluzívnych lehôt, pričom zistil, že správca prihlásené pohľadávky poprel v zákonom stanovenej lehote na popieranie pohľadávok, a žalobca podal určovaciu žalobu na príslušnom súde v zákonom stanovenej lehote.

5. Dôvodom popretia žalobcom uplatnenej pohľadávky správcom mal byť jej zánik v dôsledku započítania pohľadávok zo strany žalovaného. Súd prvej inštancie konštatoval, že v prípade popretia pohľadávky veriteľa z dôvodu jej zániku ako následku jednostranného započítania, ak veriteľ takéto popretie dôvodne namieta, je na dlžníkovi (žalovanom), aby existenciu takej pohľadávky preukázal. Preto dôkazné bremeno, že existuje pohľadávka, ktorá mala byť predmetom započítania, spočívalo na žalovanom. Žalovaný tvrdil, že mu vznikli výdavky následkom porušenia povinnosti zo strany žalobcu, pričom na preukázanie svojich tvrdení o existencii pohľadávky žalovaného spôsobilej na započítanie s pohľadávkou žalobcu predložil listinné dôkazy. Z týchto vyplynulo, že žalovaný si objednal u tretích subjektov dodanie oceľovej konštrukcie, a tiež, že tretie subjekty úspešne reklamovali dodanie materiálu a opravu prác u žalovaného. Z predložených faktúr podľa súdu prvej inštancie vyplynulo, že žalovanému boli vystavené faktúry za vykonané práce, avšak nebola preukázaná súvislosť s tvrdeným porušením zmluvných povinností zo strany žalobcu. Žalovaný nepreukázal, že by u žalobcu reklamoval ním dodané zhotovenie oceľových konštrukcií, a hoci žalovaný tvrdil, že vady a nedorobky dodaných oceľových konštrukcií neboli zo strany žalobcu napriek včasnej výzve odstránené, existencia takej výzvy predložením listinného dôkazu, prípadne iného dôkazu alebo konkrétnejším skutkovým tvrdením, preukázaná nebola.

6. Žalovaným navrhnutý dôkaz - výsluch konateľa žalobcu za účelom objasnenia a preukázania ním tvrdených skutočností o existencii pohľadávky žalovaného spôsobilej na započítanie s pohľadávkou žalobcu - súd nevykonal a návrh na jeho vykonanie zamietol.

Poukázal na sudcovskú koncentráciu konania, keď návrh na vykonanie dôkazu nebol napriek poučeniu súčasťou vyjadrenia k žalobe ani súčasťou vyjadrenia k vyjadreniu žalobcu, ale bol prednesený až na pojednávaní. Návrh na vykonanie dôkazu bol podľa súdu prvej inštancie odôvodnený len všeobecne, pričom nebol odôvodnený tým, že by sa ním mali preukázať, či vyvrátiť novozistené skutočnosti, ktoré by vyšli najavo v priebehu sporu, resp. že by sa mali uvedeným dôkazom odstrániť prípadne vzniknuté pochybnosti.

Súd prvej inštancie mal za to, že vykonaním dokazovania výsluchom strán by sa mali skutkové tvrdenia podporiť, prípadne doplniť, nie však nahrádzať.

7. O odvolaní žalovaného rozhodol Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 8CoKR/4/2021-125 zo dňa 19. júla 2022 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny s poukazom na ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP.

Zároveň žalobcovi voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

8. Odvolací súd skúmal splnenie procesných podmienok a postup súdu prvej inštancie v tom smere, či jeho postupom nebolo znemožnené strane sporu, aby uskutočňovala

jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a či prípadná existencia nesprávneho procesného postupu ako nedostatku súdu prvej inštancie nemohla byť napravená v konaní pred odvolacím súdom. Odvolací súd konštatoval, že v konaní nezistil procesné vady zakladajúce dôvody pre zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP.

9. Za základné a podstatné odvolacie námietky žalovaného považoval jeho argumentáciu, že žalobca poskytol žalovanému vadné plnenie, ktoré žalovaný u žalobcu riadne reklamoval, tento vadné plnenie neodstránil, pričom žalovaný si dôvodne započítal nárok voči žalobcovmu nároku, a preto tento nie je dôvodný. Zároveň žalovaný argumentoval,

že nevypočutím konateľa žalobcu súd prvej inštancie porušil jeho právo na spravodlivý proces.

10. Podľa odvolacieho súdu dôvodnosť započítacieho prejavu žalovaného voči žalobcovi, jeho forma a základné náležitosti ako právneho úkonu, v konaní pred súdom prvej inštancie neboli preukázané. Žalovaný opomenul, že v predmetnej veci ide o incidenčné konanie, kde jeho rozsah a dokazovanie je sústredené výlučne na dôvodnosť popieracieho prejavu správcu.

11. K námietkam ohľadom nevykonania dôkazov potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností o správnych skutkových zisteniach, vyhodnotení dôkazov súdom prvej inštancie

a nevykonaniu žalovaným navrhnutého dôkazu, odvolací súd v zhode so závermi súdu prvej inštancie dospel k záveru, že výsluch konateľa žalobcu bol navrhnutý po uplynutí lehoty v rámci sudcovskej koncentrácie konania. Poukázal na závery uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 530/2018 z 15. novembra 2018, podľa ktorého sudcovskú koncentráciu konania uplatňuje príslušný sudca podľa vlastnej úvahy, teda spadá do jeho kompetencie rozhodnúť, či na prostriedok procesného útoku či obrany, ktorý strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania, bude prihliadať. Dodal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo založené na inom právnom základe ako otázky, ku ktorým žalovaný navrhoval konateľa žalobcu vypočuť.

12. Odvolací súd si zároveň vypočul aj zvukový záznam z pojednávania zo dňa 16. decembra 2020, z ktorého nevyplynuli žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že súd prvej inštancie prekročil zákonný rámec procesných ustanovení § 181 CSP, či nesprávne protokoloval priebeh pojednávania. Uviedol, že z obsahu spisu, ako aj z priebehu pojednávania, vyplynulo, že súd prvej inštancie svojím procesným postupom umožnil obom stranám sporu vykonanie všetkých relevantných dôkazov v záujme zachovania ich práva

na spravodlivý proces. Tiež konštatoval, že odôvodnenie napadnutého rozsudku

má náležitosti vyžadované v ust. § 220 ods. 2 CSP.

13. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), prípustnosť ktorého odôvodnil podľa ust. § 420 písm. f) CSP, nakoľko odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Dovolateľ namietal, že súdmi nižšej inštancie došlo k porušeniu jednotlivých subjektívnych práv a princípov tvoriacich obsah práva na spravodlivý proces.

Namietal, že na pojednávaní, konanom dňa 16. decembra 2020, súd prvej inštancie uznesením zamietol vykonanie výsluchu konateľa žalobcu prítomného na pojednávaní. Toto súd prvej inštancie odôvodnil jednak s poukazom na sudcovskú koncentráciu a zároveň všeobecným odôvodnením navrhovaného dôkazu, s čím sa stotožnil aj odvolací súd. S uvedeným dovolateľ nesúhlasil, majúci za to, že súd prvej inštancie mal vykonať navrhnutý dôkaz poukazujúc na bod 41. odôvodnenia jeho rozhodnutia, kde sa uvádza, že „Vykonaním dokazovania výsluchom strán, resp. štatutárov strán by sa mali skutkové tvrdenia podporiť, prípadne doplniť, nie však nahrádzať“. Tvrdil, že navrhnutým výsluchom žalobcu sa mali skutkové tvrdenia len doplniť a vo svojich vzájomných súvislostiach mali smerovať k preukázaniu ním tvrdených skutočností o existencii pohľadávky spôsobilej na započítanie s pohľadávkou žalobcu, ktorá bola prihlásená do reštrukturalizácie žalovaného a následne popretá z dôvodu jej zániku započítaním. V súvislosti s dokazovaním tiež poukazoval na rozpor odôvodnenia návrhu na vykonanie dokazovania prezentovaného zástupcom žalovaného (zápisnica str. 4) a tým, čo bolo uvedené v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie (bod 41. rozhodnutia).

15. Porušenie práva na spravodlivý proces videl dovolateľ aj v skutočnosti, že súd prvej inštancie na

ústnom pojednávaní dňa 16.12.2020 neumožnil právnenému zástupcovi prednes na pojednávaní za účelom vysvetlenia vzniku škodovej pohľadávky a jednotlivých zložiek, z ktorých pozostávala škoda. Tvrdil, že táto skutočnosť nie je v zápisnici zaprotokolovaná, pričom odvolací súd (bod 17. odôvodnenia) nemal ani po vypočutí zvukovej nahrávky z pojednávania zistiť skutočnosti, ktoré by nasvedčovali, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Dovolateľ mal za to, že odvolávanie sa na to, že ide o otázky nad rámec dokazovania v predmetnej právnej veci s tým, že sa má skúmať len popierací prejav správcu, neobstojí, nakoľko pri posudzovaní popretia správcou je nevyhnuté posudzovať otázku dôvodnosti pohľadávky samotnej, ktorá sa započítava, tu poukazujúc na ods. 14. odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia.

17. Dovolateľ zároveň navrhol odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia podľa ust. 444 ods. 1 CSP, z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Tvrdil, že prípadné nevyhovenie tomuto návrhu na odklad vykonateľnosti by mohlo potenciálne viesť k situácii, že v prípade možného úspechu žalovaného v konaní, môže neodkladný výkon napadnutého rozhodnutia spôsobiť závažnú ujmu, ktorá by sa mohla prejaviť v tom, že žalovaný nebude schopný plniť svoje záväzky v zmysle reštrukturalizačného plánu vo vzťahu k svojim veriteľom v dôsledku výkonu rozhodnutia. Navrhol, aby rozhodnutie odvolacieho súdu podľa ust. § 449 CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a zároveň žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

18. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného nevyjadril.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „dovolací súd“) ako súd dovolací v zmysle ustanovenia § 35 CSP po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť (§ 447 písm. c) CSP).

20. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t.j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

21. Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzoval z ust. § 420 písm. f) CSP, pričom k tvrdenej vade zmätočnosti malo dôjsť v dôsledku toho, že súd prvej inštancie odmietol vykonať ním navrhované dôkazy (výsluch konateľa). Tiež, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie obsahuje rozpor, ktorý videl dovolateľ vo vzťahu k odôvodneniu návrhu na vykonanie dokazovania prezentovaného právny zástupcom žalovaného. Porušenie práva na spravodlivý proces videl dovolateľ zároveň v skutočnosti, že súd prvej inštancie nemal umožniť právnenému zástupcovi dňa 16.12.2020 prednes na pojednávaní za účelom vysvetlenia škodovej pohľadávky a jej zložiek, pričom táto skutočnosť nemala byť v zápisnici zaprotokolovaná.

22. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom.

23. Aby bola daná prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP, musí súd svojím nesprávnym procesným postupom znemožniť strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, ktoré

jej priznáva zákon. Medzi tieto procesné práva patria v zmysle judikatúry najvyššieho súdu napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, právo nazerať do spisu a robiť si z neho výpisky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, právo byť predvolaný na súdne pojednávanie, právo strany konať pred súdom vo svojom materinskom jazyku, alebo v jazyku, ktorému rozumie, právo na to, aby bol strane rozsudok doručený do vlastných rúk. Naopak medzi tieto práva nepatrí právo strany sporu na to, aby súd akceptoval jej procesné návrhy, aby súd rozhodol v súlade s predstavami strany sporu, alebo aby súd odôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu.

24. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou SR.

Ide, napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae, teda odmietnutia spravodlivosti. Medzi tieto práva nepatrí právo strany sporu na to, aby súd akceptoval jej procesné návrhy, aby súd rozhodol v súlade s predstavami strany sporu, alebo aby súd odôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu. Pre prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces.

25. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne záver dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

26. Dovolateľ namietal, že súd prvej inštancie zamietol vykonanie výsluchu konateľa žalobcu na pojednávaní dňa 16. decembra 2020. Dovolací súd vo vzťahu k tejto dovolanej argumentácii žalovaného pripomína, že dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje aj právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03).

27. V súvislosti s namietanými nedostatkami vo vykonanom dokazovaní, dovolací súd zdôrazňuje, že súd nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie sporových strán. Ak súd teda v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, resp. vykoná iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, nezakladá to vadu konania v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP, lebo to nemožno považovať za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré strany mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčené (obdobne R 125/1999, R 6/2000). Rovnako, pokiaľ by aj súd niektorý z vykonaných dôkazov vyhodnotil nesprávne, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne; táto samotná skutočnosť však prípustnosť dovolania nezakladá a nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné. Dovolací súd konštatuje, že už v judikáte R 37/1993 publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3-4/1993, najvyšší súd uviedol, že „nevykonanie dôkazov navrhnutých účastníkom nie je postupom, ktorým súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom“.

28. Dovolací súd zároveň konštatuje, že návrh na vykonanie dôkazu - výsluchu konateľa žalobcu, bol súdom prvej inštancie zamietnutý s ohľadom na uplatnenie sudcovskej koncentrácie konania. Zo zápisnice z pojednávania zo dňa 16. decembra 2020 (č.l. 61 spisu) vyplývalo, že žalovaný po poučení súdom prvej inštancie podľa ust. § 154 CSP (zákonná koncentrácia), navrhol,

aby súd prvej inštalácie vykonal výsluch konateľa žalobcu, čo súd prvej inštalácie zamietol.

29. Dovolací súd má za to, že pri sudcovskej koncentrácii sa vychádza z názoru, že sudca so znalosťou konkrétnej veci vie najlepšie posúdiť adekvátnosť a včasnosť uplatnenia prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany. Strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany (teda najmä skutkové tvrdenia, popretia skutkových tvrdení, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom a hmotnoprávne námietky)

nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo

so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany sú uplatnené včas aj vtedy, ak ich strana predložila ako reakciu

na skutočnosti, o ktorých nevedela, ani ich nemohla predvídať, a ktoré vyšli najavo až po tom, ako mala strana povinnosť označiť a predložiť skutočnosti a dôkazy. V danom prípade

sa nejednalo o uvedenú situáciu, nakoľko žalovaným navrhnutý dôkaz na vypočutie konateľa žalobcu bol z jeho strany uplatnený až na pojednávaní konanom dňa 16. decembra 2020.

Žalovaný bol o sudcovskej koncentrácii a možnosti uplatnenia prostriedkov procesného útoku poučený už v rámci doručenej žaloby a jej príloh na vyjadrenie, pričom k podaniu súdu prvej inštalácie bolo pripojené aj poučenie o sudcovskej koncentrácii (č.l. 20-22). Zároveň bol žalovaný poučený vo výzve súdu prvej inštalácie na vyjadrenie k vyjadreniu žalobcu, v rámci ktorej mu bola poskytnutá 20-dňová lehota na podanie písomného vyjadrenia na uvedenie ďalších skutočností a označenie dôkazov na preukázanie svojej obrany (č.l. 43). Ak teda sporová strana nepredložila prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas, súd nemusel (fakultatívne) na ne prihliadnuť, pričom CSP demonštratívnym výpočtom uvádza, že môže ísť napríklad o situáciu, ak by prihliadnutie na tieto prostriedky vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu.

30. Vzhľadom na uvedené preto nemôže obstať tvrdenie dovolateľa, že konajúce súdy mali zaťažiť svoje konanie vadou zmatečnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f) CSP,

keď zamietli vykonanie dôkazu výsluchom konateľa žalobcu. Išlo o postup, ktorý zodpovedal zákonu s poukazom na sudcovskú koncentraciu konania. Dovolací súd má za to, že žalovaný

mal a mohol požiadať o výsluch konateľa žalobcu včas, ak tak včas neurobil, sám sa vystavil riziku, že súd uvedený návrh môže zamietnuť (k čomu aj došlo). Je nepochybné, že žalovaný nerešpektoval pokyny súdu, čím došlo k sudcovskej koncentrácii konania, v dôsledku čoho zaniklo jeho oprávnenie predkladať súdu tvrdenia a dôkazy, ktoré bolo možné predložiť

v skoršom štádiu konania na základe výziev súdu prvej inštalácie.

31. K uvedenému dovolací súd ešte dopĺňa, že práve ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania predstavujú efektívny nástroj pre civilné sporové konanie s cieľom prispieť

k zrýchleniu konania, keďže sa jedná o nástroj, ktorý má zamedziť tomu, aby strany sporu predkladali jednotlivé dôkazy a argumentáciu postupne (priebežne) počas celého konania

na súde prvej inštalácie, čo malo za následok odročovanie jednotlivých pojednávaní

a predlžovanie konania. Treba tiež poukázať na čl. 8 Základných princípov Civilného sporového poriadku, podľa ktorého sú strany sporu povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podporiť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade

s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu. Z čl. 10 ods. 1 Základných princípov Civilného sporového poriadku vyplýva stranám povinnosť postupovať v konaní v súlade

so zákonom a podľa pokynov súdu. Súd môže určiť stranám záväzné procesné lehoty

na niektoré procesné úkony (čl. 10 ods. 3 Základných princípov Civilného sporového poriadku). S týmito zásadami je spojená aj povinnosť strán sporu uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Účelom sudcovskej koncentracie konania bolo zabezpečiť rýchlosť a hospodárnosť súdneho konania a zamedziť tak špekulatívnemu postupu strán (napr. v podobe oneskorene predkladaných vyjadrení obsahujúcich nové skutkové tvrdenia, alebo nové návrhy na vykonanie dokazovania, ktoré bolo možné predložiť v skoršom štádiu konania) smerujúcemu k zbytočnému predlžovaniu konania (a k vzniku prietahov v konaní), a zabezpečiť tak, aby poskytnutie súdnej ochrany bolo rýchle a účinné.

32. Dovolací súd zároveň vo vzťahu k námietke nevykonania žalovaným navrhovaného dokazovania ešte uvádza, že navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, len súd však rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná (porov. § 185 ods. 1 CSP). Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy strán na vykonanie dokazovania, sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo

v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Z uvedeného je zároveň zrejmé, že Civilný sporový poriadok strane konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnúť. Toto procesné oprávnenie žalovaný v danej veci aj využil (nebolo mu odňaté). Tiež podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/96/1999 uverejnenom v časopise Zo súdnej praxe pod č. 26/2000, výsluch účastníka konania je iba jedným z dôkazným prostriedkov, pričom nevykonanie tohto dôkazu nie je postupom, ktorým by súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f) O.s.p., ak súd zväží, že jeho nevykonanie nie je na ujmu riadneho zistenia skutkového stavu. Samotné nevykonanie všetkých dôkazov navrhnutých účastníkmi konania nie je bez ďalšieho odňatím možnosti konať pred súdom, pretože v zmysle § 120 ods. 1 veta druhá O.s.p. súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná.

33. Z ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky zároveň vyplýva, že zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní stranou navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08). Podľa názoru dovolacieho súdu o tento prípad v prejednávanej veci nešlo. Súd prvej inštancie objasnil dôvody, pre ktoré zamietol predmetný návrh, bližšie tieto svoje dôvody konkretizoval v odôvodnení rozsudku (bod 41. rozsudku súdu prvej inštancie) a odvolacej námietke totožného znenia sa venoval vo svojom rozhodnutí aj odvolací súd (bod 15. a 16. rozsudku odvolacieho súdu), pričom dovolací súd považuje toto zdôvodnenie za dostatočné a primerané. Súdny dospel k záveru, že žalobca uniesol dôkazné bremeno tým, že dostatočným spôsobom preukázal uplatnený nárok, a žalovaným nebola jednoznačne preukázaná existencia jeho pohľadávky, ktorá mala byť predmetom započítania.

34. Ohľadom ďalšej námietky žalovaného, že právnomu zástupcovi žalovaného nebol umožnený prednes na pojednávaní za účelom vysvetlenia vzniku škodovej pohľadávky a jednotlivých zložiek, z ktorých pozostávala škoda, tu najvyšší súd poukazuje na to, že s totožnou námietkou sa už náležite vysporiadal odvolací súd (bod 17. odôvodnenia odvolacieho súdu). Odvolací súd uviedol, že z vypočutia zvukového záznamu z pojednávania zo dňa 16. decembra 2020 nevyplyvajú žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že súd prvej inštancie prekročil zákonný rámec procesných ustanovení § 181 CSP, či nesprávne protokoloval priebeh pojednávania. Mal za to, že z obsahu spisu, ako aj priebehu pojednávania vyplynulo, že svojím procesným postupom súd prvej inštancie v priebehu sporu umožnil obom stranám sporu vykonanie všetkých relevantných dôkazov v záujme zachovania ich práva na spravodlivý proces. Dovolací súd má za to, že v danej situácii žalovaný už cestou riadneho opravného prostriedku dosiahol sledovaný účel, jeho tvrdenie o porušení práva na spravodlivý proces nemá tak opodstatnenie. Aj podľa konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nedostatok pri uplatňovaní niektorých záruk spravodlivého súdneho konania, napr. na súde prvej inštancie, môže byť korigovaný konaním na druhoinštančnom súde (Le Compte, Van Leuven a De Meyere v. Belgicko z 23. júna 1981, Adolf v. Rakúsko z 26. marca 1982, Feldbrugge v. Holandsko z 29. mája 1986; porovnaj tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 1/2013 zo 16. januára 2013). Vzhľadom na uvedené dovolací súd túto námietku žalovaného vyhodnotil ako nedôvodnú.

35. Záverom dovolací súd uvádza, že za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade

nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv účastníka, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, nakoľko právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Skutočnosť, že žalovaný mal na vec odlišný názor a že rozhodnutie súdu nebolo odôvodnené podľa jeho predstáv, nezakladá vadu podľa ust. § 420 písm. f) CSP. Možno konštatovať, že argumentácia žalovaného bola založená najmä na jeho nespokojnosti s rozsudkami súdov nižšej inštancie.

36. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že postupom odvolacieho súdu nedošlo k vade v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP, ktorá by zakladala porušenie práva žalovaného na spravodlivý súdny proces, čo zakladá dôvod na odmietnutie dovolania v zmysle ust. § 447 písm. c) CSP.

37. K návrhu dovolateľa na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (§ 444 ods. 1 CSP) dovolací súd uvádza, že pokiaľ nie je zistená existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre vyhovieť návrhu, tak dovolací súd v súlade so svojou ustálenou rozhodovacou praxou o tom nevydáva osobitné rozhodnutie.

38. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva, pretože žalobcovi v dovolacom konaní žiadne trovy dovolacieho konania nevznikli.

39. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.